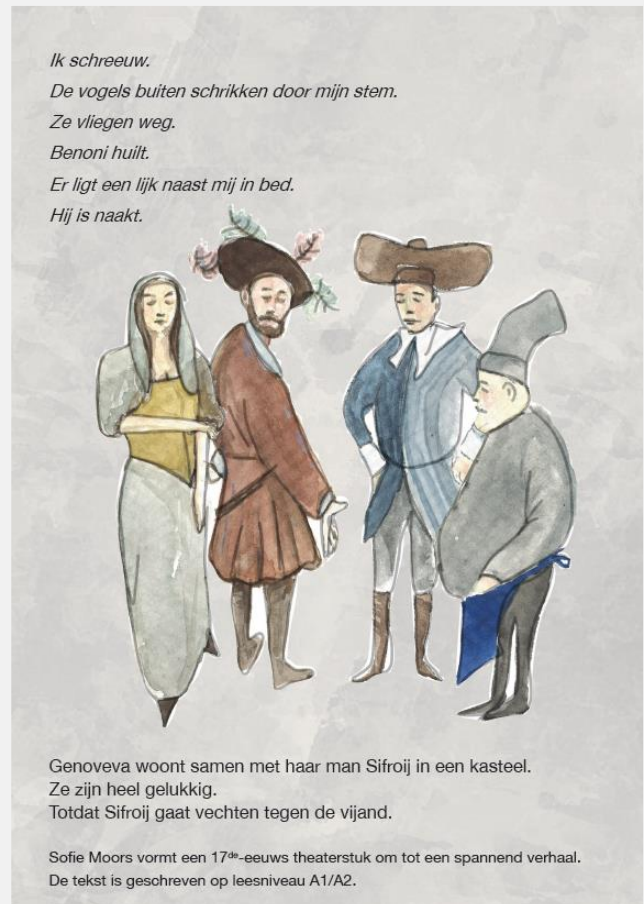

LESSUGGESTIES

BIJ

Genoveva en Sifroij. Een 17de-eeuws verhaal in leesbare taal (2020)

Sofie Moors

VOOR WIE ZIJN DEZE LESSUGGESTIES?

De tekst is geschreven op leesniveau A1/A2 en is dus heel goed bruikbaar voor leerlingen in het secundair onderwijs (OKAN, BuSo, BSO-PAV en vaak ook TSO) maar op welk niveau u ook lesgeeft, u kunt het boek gebruiken in de les en samen met je leerlingen of cursisten op ontdekkingsstocht gaan. Het boek is ideaal voor iemand die niet zo vlot leest of niet graag leest.

WAT MAG U VERWACHTEN IN DEZE LERARENGIDS?

In wat volgt vindt u een drietal lessen met lessuggesties. Pas de oefeningen eventueel aan de eigen noden en klascontext aan.

Er wordt voornamelijk gefocust op tekstbegripvragen en dit na alle tien de hoofdstukken. Zo blijven de stukjes leestekst behapbaar. Af en toe is een bepaalde werkvorm meer uitgewerkt, zodat die onmiddellijk inzetbaar is in de klaspraktijk.

Voor bijvoorbeeld OKAN-onderwijs kunnen ook de woordenschatsoefeningen erg nuttig en leerzaam zijn. De woordenschatlijst met moeilijke woorden kan ook helpen. Probeer tijdens het lezen van de tekst zoveel mogelijk na te gaan of de leerlingen alle woorden begrijpen.

GENOVEVA EN SIFROIJ

een 17de-eeuws verhaal
in leesbare taal

Sofie Moors

Met tekeningen van Antoon Moors

LES 1: INTRODUCTIE

& HOOFDSTUKKEN 1. 'EEN OORLOG?', 2. 'HET AFSCHIED' (PP. 5-10)

1. INSTAPFASE: VOOR HET LEZEN¹

STAP 1: Maak uw publiek warm voor wat u gaat lezen. Projecteer de twee covers van het boek (afb. 1). *Wat zie je op de kaft? Vind je het een mooi boek? Waarover gaat het boek, denk je?* U kan de cursisten/leerlingen een 'Ik denk dat het boek gaat over...'-strookje laten invullen. Na het lezen kunnen ze kijken in hoeverre hun hypothese klopte.

STAP 2: Bekijk de titel. *Wat zou de titel betekenen? Weten ze dat het namen zijn?* Maak tijd voor zulke vragen, het zal de nieuwsgierigheid aanwakkeren en de motivatie om het boek te willen lezen vergroten.

STAP 3: Toon volgende tekening (afb. 2). *Wie zouden dit zijn? [link aan de titel]. Hoe oud zijn deze personen? Wat is hun beroep? Wat zou ze hebben meegemaakt?* Deze derde stap kan ook als training in luisterstrategieën (Trioën & Casteleyn, 2018, p. 18):

Afb. 2 *Genoveva & Sifroij*, p. 6

Laat de leerlingen, alleen of per twee, gericht kijken naar de prent.

- Ik zie = de leerlingen mogen enkel registreren wat ze zien, dus niet interpreteren.
- Ik denk = de leerlingen voorspellen de inhoud op basis van wat ze zien.
- Ik vraag me af = de leerlingen monitoren het eigen begrip.
- De leerlingen wisselen per twee hun antwoorden uit. Stuur als leerkracht de verschillende interpretaties niet, maar moedig de leerlingen wel aan om hun visie te onderbouwen.
- In hoofdstuk 2 koppelt u terug naar deze afbeelding (de scène waarin Genoveva flauwvalt).

¹ Deze lessuggesties zijn geïnspireerd door de lestips bij de *Wablieft*-boeken [<https://www.wablieft.be/nl/boeken/lestips>], de praktijkgids van Trioën & Casteleyn (2018) en de lerarengids van Pessemier, Mergan, & Duthois (2018-2019).

[Differentiatie OKAN-onderwijs: Werkvorm teken-TPR. Deze is erg geschikt om de woordenschat van een verhaal op voorhand receptief in te oefenen, aangezien u dan meteen de voorkennis van de leerlingen activeert en aan voorspellend lezen werkt (Trioen & Casteleyn, 2018, p. 13). De werkwijze is eenvoudig: u geeft als leerkracht gerichte instructies in wat de leerlingen moeten tekenen.

Voor de woordenschat verwijs ik onder andere naar de woordenlijst achteraan het boek. Dit zijn woorden die niet tot het niveau A2 behoren (maar ook niet boven het niveau B1 reiken, tenzij echt onmogelijk om te vermijden). Uit deze lijst zou u bijvoorbeeld kunnen vragen om 'een ree' te tekenen, een 'hol', een 'pijl en boog' of een 'geest'. Achteraf kunt u de tekeningen van de leerlingen vergelijken met de tekeningen in het boek. Wanneer u meer hoogfrequente woorden wilt trainen, kiest u woordenschat uit de tekst.]

2. AANBOD- EN OEFENFASE:

INTRODUCTIE – DE PERSONAGES (P. 7)

STAP 1: Stel de leerlingen eerst de volgende vragen. Schrijf de vragen op het bord, of dicteer ze aan de leerlingen:

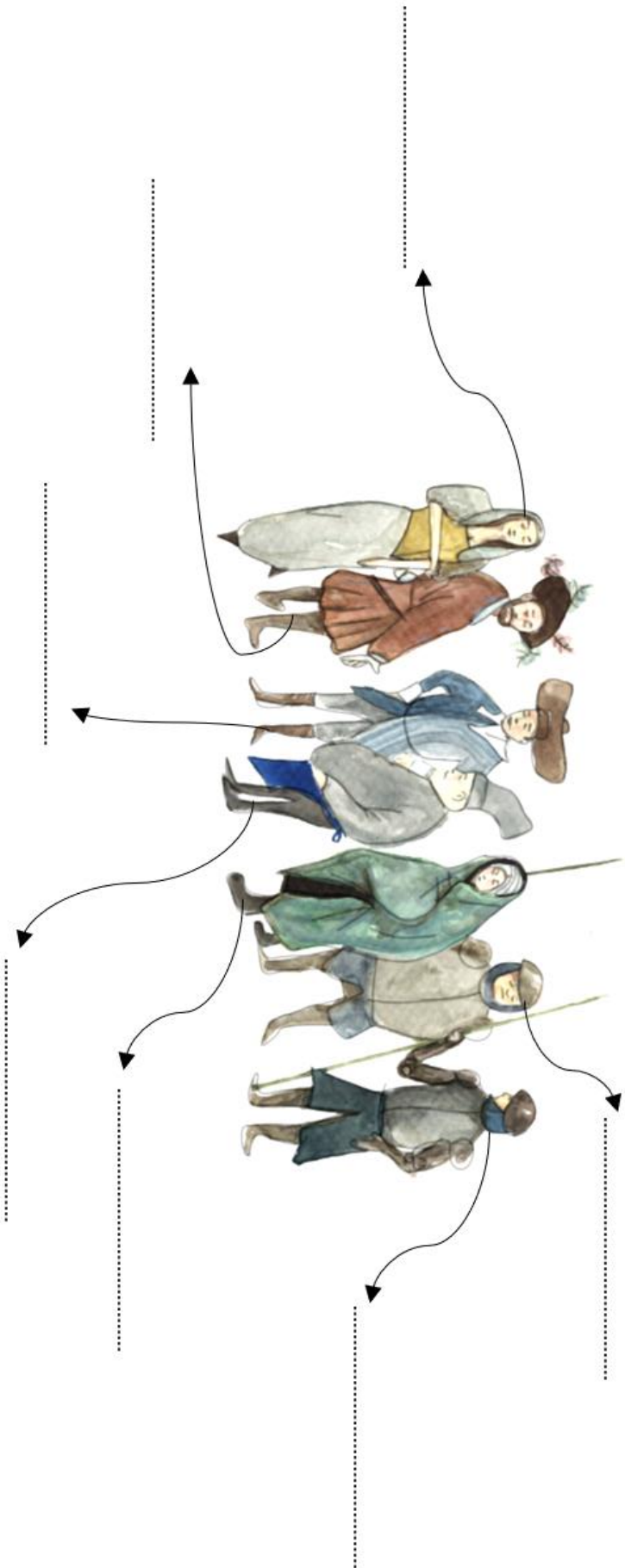
- *Wie zijn de hoofdpersonages?*
- *Welke relatie hebben zij?*

De leerlingen kunnen notities nemen terwijl ze luisteren. Leg hen eventueel uit hoe ze woorden noteren, en waarom dat nuttig is. Tijdens het voorlezen kunt u helpen waar nodig. In dit boek komen namelijk moeilijke zeventiende-eeuwse namen voor. Schrijf deze namen op het bord of projecteer ze. Besteed ook aandacht aan de woorden ‘graaf en gravin’.

STAP 2: Lees pagina 7 voor. Doordat u tekst voorleest, verhoogt u de betrokkenheid van de leerlingen. Zorg dat de leerlingen altijd kunnen volgen in hun eigen exemplaar van het boek.

STAP 3: Opdracht afb. 3 “Na het lezen: personagespin – Wie is wie? Schrijf de naam van het personage en zijn of haar ‘rol’ op de stippellijn.” Maak met de leerlingen deze oefening. Laat ze de vragen uit stap 1 mondeling beantwoorden. Benadruk de hints die ze uit de tekeningen kunnen halen [zoals *Drogan de kok met een koksmuts, de bewaker die dikker is dan de andere,...*]. Dit is als het ware een memoryspel aan de hand van beschrijvingen uit de tekst. Indien die beschrijvingen te beknopt zijn, vul dan aan met extra informatie.

- Genoveva, de gravin
- Sifroij, de graaf, man van Genoveva [extra: hoed met veren]
- Golo, beste vriend van Sifroij [extra: hoed]
- Drogan, de kok [extra: blauwe schort]
- Lucinda, beste vriendin van Genoveva [groene mantel/jas]
- De dikke bewaker
- De dunne bewaker

Afb. 3 De personages in het boek, p. 7

STAP 4: Contextualiseer deze namen en het concept van een ‘theaterstuk’. Lees pagina 6 ‘Over dit boek’ voor of laat een leerling dit lezen.

Het verhaal over Geneveva is een heel oud theaterstuk.

Antonius Wouters heeft het verhaal in de 17de eeuw geschreven.

De 17de eeuw is de periode van 1600 tot 1700.

Het theaterstuk was in die tijd heel populair.

Ik heb van de theatertekst een leesbaar verhaal gemaakt.

En ik heb de taal van vroeger veranderd in de taal van vandaag.

STAP 5: Laat eventueel volgende afbeeldingen (afb. 4) zien en geef extra uitleg zoals de naam van de auteur (zie hiervoor ‘context’).

Afb. 4 Verzamelhandschrift K.O.K.W nr. 269. Bron: Koninklijke Oudheidkundige kring Sint Niklaas - www.artinflanders.be -Dominique Provost)

CONTEXT:

Het verhaal over Geneveva vinden we terug in een handschrift van de toneelspelers van *De Goudbloem* (een rederijkerskamer) uit Sint-Niklaas. In de zeventiende eeuw noteerde zij haar toneelstukken in een lijvig verzamelhandschrift. Vooral het toneelstuk *De heylighe Geneveva ofte herkende onnoselheyt* (1664) van de Antwerpse auteur Antonius Wouters (1641-1676) is uniek. Het handschrift is zo speciaal dat de minister van Cultuur Joke Schauvliege in 2013 dit handschrift opnam in de lijst van Vlaamse topstukken (Van Remoortere, 2014, p. 4). Het zeventiende-eeuwse geschrift (zie afbeelding rechts) is anders dan het huidige geschrift. Ook dit kan leuk zijn om aan de leerlingen te tonen. Dit kunnen ze misschien niet lezen, maar het historische besef dat onze taal hieruit voortkomt, is een mooi inzicht om te verwerven.

HOOFDSTUK 1: EEN OORLOG? (P. 8)

STAP 5: Stel eerst volgende vraag zodat de leerlingen gericht kunnen luisteren: *Wat gebeurt er in dit hoofdstuk?*

STAP 6: Lees het hoofdstuk ‘Een oorlog?’ voor.

STAP 7: Ga na wat de leerlingen begrepen hebben van het hoofdstuk. Doe dit door het hoofdstuk te laten navertellen door de leerlingen. Elke leerling geeft in één zin info over het hoofdstuk. Ze moeten daarbij goed naar elkaar luisteren zodat ze geen info herhalen. Laat foute informatie door de andere leerlingen verbeteren. Laat de leerlingen waar het nodig is informatie aanvullen.

Afb. 5 Lucinda troost Genoveva, p. 8

ENKELE RICHT- EN INZICHTVRAGEN:

- Vraag waarom Lucinda Genoveva moet troosten [*Ze denkt dat haar man haar verlaat*].
- Vraag hoe Lucinda Genoveva troost [*Door haar blonde haren te vlechten. Leg de aandacht op het woord ‘troosten’ indien moeilijk*].
- Als je het antwoord weet, wie is dan wie op de tekening? [*Afb. 5, Links zit Lucinda, rechts zit Genoveva*]
- Vraag naar de titel van dit hoofdstuk. Waarom denkt Genoveva dat er een oorlog is? Klopt haar idee? [*Neen, er is geen oorlog bij het kasteel. Wel is er een oorlog in Frankrijk. Sifroij vertrekt naar daar om te gaan vechten tegen de vijand. Ze hoort het paard van Sifroij, waardoor Genoveva verward is*].

HOOFDSTUK 2: HET AFSCHIED (PP. 9-10)

STAP 8: Vertel de leerlingen dat ze naar het tweede hoofdstuk zullen luisteren en overloop met hen de volgende vragen. Zo kunnen ze gericht luisteren:

- Wat komen de leerlingen te weten over Genoveva?
- En over Sifroij?
- Welke nieuwe info krijgen ze? [*Belangrijk inzicht: Genoveva in zwanger. Dat wisten we tot nu toe niet. Indien de leerlingen hier zelf niet opkomen, verwijst dan naar de afbeelding, zie afb. 6 of stel de vraag: “Waarom kan Genoveva niet mee gaan vechten?”*].
- Hoeveel tijd zit er tussen hoofdstuk 1 & 2? [*Enkele seconden, Sifroij komt de kamer binnengelopen*].

Afb. 6 Zwangere Genoveva, p. 10

STAP 9: Lees het hoofdstuk ‘Het afscheid’ voor of laat een leerling voorlezen.

STAP 10: Laat de cursisten individueel de vragen uit stap 8 beantwoorden. Vervolgens moeten ze per twee hun antwoorden uitwisselen. Zorg voor klassikale terugkoppeling, als dit nuttig blijkt.

STAP 11: Koppel terug naar de introductie van de les en de tekening van Sifroij en Geneveva. Klopten de voorspellingen van de leerlingen? [Bijvoorbeeld dat Geneveva flauwvalt]

3. AFRONDING LES 1

Het boek roept nu beslist meer vragen op dan het antwoorden geeft. Wat gaat er gebeuren met Sifroij? En wat met Geneveva alleen in het kasteel? Laat de leerlingen om beurt een vraag stellen. Ze bereiden de vraag op papier voor, en lezen ze voor. Houd de vragen allemaal bij. In de laatste les kan je met de leerlingen nagaan of ze op alle vragen een antwoord kregen.

LES 2: HOOFDSTUKEN... 3. 'DE BRIEF', 4. 'DE LEUGEN', 5. 'HET LIJK' & 6. 'HET BEVEL' (PP. 11-17)

1. INSTAPFASE: VOOR HET LEZEN

Vat met de leerlingen samen wat er tot nu toe gebeurd is in het verhaal [*Sifroij is vertrokken om te gaan vechten. We weten ook dat Geneveva zwanger is*].

2. AANBOD- EN OEFENFASE:

HOOFDSTUK 3: DE BRIEF (PP. 11-12)

STAP 1: Stel enkele richt- en inzichtvragen waar de leerlingen tijdens het lezen op moeten letten, zo luisteren ze meer gericht:

- Vraag nog eens wie Golo is [*de beste vriend van Sifroij*].
- Vraag hoeveel tijd er tussen hoofdstuk 2 & 3 zit [*4 weken, pas op met verwarring van 2 weken. Sifroij is 4 weken geleden vertrokken en het hoofdstuk hiervoor eindigde met zijn afscheid. Benoni is 2 weken oud*].

STAP 2: Lees het hoofdstuk 'De brief' voor tot aan 'Ik praat, Golo schrijft' (p. 11).

STAP 3: Zelf een brief schrijven

- Geneveva dicteert een brief aan Sifroij. Wat kan er in het bericht staan?
- Laat de leerlingen per twee een voorstel schrijven. Ze gebruiken daarvoor een aanspreking en drie zinnen. Circuleer in de klas, help en verbeter waar nodig.
- Enkele leerlingen lezen daarna hun bericht voor aan de rest van de groep.
- [*Dit kan bijvoorbeeld een liefdesbrief zijn waarin ze schrijft dat ze Sifroij mist. Informatie die zeker in de brief hoort, is dat ze bevallen is van een zoon. Dit weet Sifroij immers nog niet*].

STAP 4: Laat de leerlingen zelfstandig het einde van het hoofdstuk lezen (p. 12).

STAP 5: Overloop klassikaal volgende inzichtvragen:

- Komt jouw brief (uit stap 3) overeen met wat Golo heeft geschreven? Wat loopt er hier mis? [*De brieven zullen anders zijn. Niemand zal 'Ik hou van de knappe Golo' hebben*]

geschreven. Zo kunnen de leerlingen inductief afleiden dat Golo niet naar Geneveva heeft geluisterd maar zijn eigen gedachten heeft opgeschreven].

- *Waarom zou Golo dit schrijven? [Hij is zelf verliefd op Geneveva].*
- *Zou Sifroj echt dood zijn? Of is het toch een nachtmerrie? Waarom denk je dat? [Deze gerichte tekstbegripsvraag kan de aandacht van de lezers op het misschien onbekende woord 'nachtmerrie' richten (bijvoorbeeld in OKAN-onderwijs). Sifroj is wellicht niet echt dood, aangezien we nu weten dat Golo verliefd is op Geneveva en uit jaloezie geen schrik heeft van een leugentje].*

HOOFDSTUK 4: DE LEUGEN (P. 13)

STAP 6: De leerlingen lezen het hoofdstuk 'De leugen' zelfstandig. Geef als leesopdracht: *"Wordt de uitspraak van Golo, namelijk dat Sifroj dood is, weerlegd?"*

STAP 7: Overloop na het lezen volgende vragen of geef ze op een papier zodat de leerlingen in groepjes kunnen overleggen:

- *Vraag een antwoord op bovenstaande vraag [Sifroj is niet dood. Dat vertelt Lucinda. De brief van Sifroj kan als bewijs dienen?].*
- *Vraag aan de leerlingen om de titel van het hoofdstuk te verklaren [Geneveva beseft nu dat Golo al die tijd loog en de brieven aan Sifroj nooit heeft verstuurd. Dit weet ze doordat Sifroj vraagt waarom ze nooit een brief heeft geschreven].*
- *Vraag aan de leerlingen wat Geneveva bedoelt met de uitspraak 'De oorlog is begonnen.' [Geneveva is boos op Golo. Dit is haar 'gevecht' met Golo].*
- *[Differentiatievraag: Kan je het met iets anders in verband brengen? [Je zou het kunnen linken aan het eerste hoofdstuk 'Een oorlog?'. Hier dacht Geneveva dat er een oorlog was, maar toen was daar nog geen sprake van. Nu pas is er echt 'een strijd' aan de gang].*

HOOFDSTUK 5: HET LIJK (PP. 14-15)

STAP 8: De leerlingen lezen dit hoofdstuk tot "Is dit een droom?", denk ik bij mezelf.' (enkel p. 14 dus).

STAP 9: Stel bijvoorbeeld volgende inzichtvragen:

- *Waarom schreeuwt Geneveva? [Er ligt een lijk naast haar in bed].*
- *Waarom vliegen de vogels weg? [Ze schrikken door het geschreeuw van Geneveva].*
- *Wie zou het lijk kunnen zijn? [Het is Drogon de kok, maar dat wordt pas op de volgende pagina duidelijk. Dit kunnen de leerlingen op dit moment dus nog niet echt weten, maar het is goed om hier al een hypothese over te laten vormen. Een goede hypothese zou bijvoorbeeld zijn dat het Sifroj is].*
- *Differentiatie: Wat doet de auteur hier? [spanning opbouwen] Hoe doet de auteur dat? [Eerst valt Geneveva opnieuw in slaap, dan weten we dat ze schreeuwt maar nog niet waarom, dan weten we dat er een lijk langs haar ligt, maar we weten nog niet wie dit is, ...].*

STAP 10: De leerlingen lezen het einde van het hoofdstuk (p. 15 dus). Een mogelijke leesopdracht is de volgende:

Differentiatie OKAN-onderwijs:

- Deze opdracht is eerder voor leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands of voor leerlingen die nog moeite hebben met technisch lezen/woordenschat.
- Laat de leerlingen moeilijke woorden aanduiden die woorden op het bord schrijven.
- Woorden die op deze pagina bijvoorbeeld boven het niveau A2 gaan, zijn: ‘minnaar’, ‘opsluiten’, ‘knipogen’, ‘woedend’, ‘aankijken’.
- Het kan dat in deze woorden op het bord verschijnen. Begeleid de leerlingen om elkaar aan de hand van de context de moeilijke woorden uit te leggen.
- In de woordenlijst achteraan het boek worden deze woorden verklaard. Leer de leerlingen met deze woordenlijst werken.

STAP 11: Thematiseer/contextualiseer deze woorden door begripsvragen te stellen [dit kan op elk niveau]:

- Waarom denken ze dat Drogan de minnaar is van Genoveva? [*Ze vinden hem naakt naast haar in bed, wat doet vermoeden dat ze seks hebben gehad*].
- Waarom knipoogt Golo naar Genoveva? En waarom is Genoveva woedend? [*Golo heeft het lijk van Drogan bij haar in bed gelegd zodat iedereen zou denken dat Genoveva haar man heeft bedrogen*].

HOOFDSTUK 6: HET BEVEL (PP. 16-17)

STAP 12: Lees dit hoofdstuk voor.

STAP 13: Stel eventueel volgende vragen:

- Welk gevoel geeft jou de reactie van Golo en Lucinda [*wellicht droevig want ze tonen geen medelijden*, schrijf dit woord eventueel op het bord of zoek het op in de woordenlijst achteraan].
- Had je de reactie van Golo en Lucinda verwacht? [namelijk dat ze geen medelijden toont en weggaat, ook al toont Genoveva haar baby Benoni]. Van wie van de twee verwacht je deze reactie het minst? [*Van Lucinda, zij is immers de beste vriendin van Genoveva*].
- Hoe zou jij zelf reageren? [*persoonlijk antwoord*].

3. AFRONDING LES 2

STAP 1: Waren er vragen die geregeld terugkwamen? Welke? Waarover gaan die vragen? Over moeilijke stukken uit het boek? Over stukken die de cursisten heel apart, opvallend, mooi of net saai vonden?

STAP 2: We zijn bijna aan het einde van het boek. Vraag naar een tussenstand: wat vinden ze van het boek? De cursisten mogen het boek punten geven tussen 0 en 10. Let wel: ze moeten in enkele woorden kunnen zeggen waarom ze dit boek deze punten geven.

LES 3: HOOFDSTUKKEN... 7. 'HET BOS', 8. 'EEN REE', 9. '7 JAAR LATER' & 10. 'DE KUS' (PP. 18-27)

1. INSTAPFASE: VOOR HET LEZEN

Vat met de leerlingen samen wat er tot nu toe gebeurd is in het verhaal [*Genoveva is ondertussen bevallen van een zoon. We weten ook dat Golo verliefd is op Genoveva. Hij vermoordde Drogan en legde het lijk bij haar in bed. Nu denkt iedereen dat Genoveva haar man Sifroij heeft bedrogen. Sifroij dwong de twee bewakers om Genoveva te vermoorden.*].

2. AANBOD- EN OEFENFASE:

HOOFDSTUK 7: HET BOS (PP. 18-19)

STAP 1: Lees dit hoofdstuk voor of laat een leerling voorlezen.

STAP 2: Enkele inzichtvragen:

- Doden de bewakers Benoni en Genoveva? [*Neen, ze krijgen het niet over hun hart/ze durven niet*]. Een aantal van de inzichtvragen door al de hoofdstukken heen zouden samen gezet kunnen worden in een 'waar-of-niet-waar'-oefening.
- Waarom moeten de twee bewakers een tong van een hond hebben? [*Sifroij heeft in het vorige hoofdstuk geëist dat ze Genoveva haar tong afsnijden als 'bewijs' van haar dood. Als ze haar niet gaan doden, moeten ze een alternatief zoeken. Laat de leerlingen terugbladeren naar deze passages*].

HOOFDSTUK 8: EEN REE (PP. 20-21)

STAP 3: Idem: lees dit hoofdstuk/laat een leerling het voorlezen/laat de leerlingen het zelfstandig lezen.

STAP 4: Meningsvraag: Denk je dat een ree een baby kan voeden? Vind je dit geloofwaardig?

HOOFDSTUK 9: 7 JAAR LATER (PP. 22-25)

STAP 5: Idem: lees dit hoofdstuk/laat een leerling het voorlezen/laat de leerlingen het zelfstandig lezen.

STAP 6: Stel volgende inzichtvragen:

- Hoe oud is Benoni? [*7 jaar, hier is een grote sprong in de tijd maar het verhaal loopt wel nog steeds chronologisch*].
- [Differentiatievraag: *Waarom zegt Genoveva "De oorlog is gedaan." Dit is de derde maal een verwijzing naar 'De oorlog'. In hoofdstuk 1 was er geen echte oorlog, hier werd verwezen naar een fysieke oorlog die lichamelijk wordt uitgevochten. In hoofdstuk 4 startte de innerlijke/mentale oorlog tussen Genoveva en Golo. Nu zegt ze dat de oorlog is gedaan omdat ze alle moed heeft opgegeven*].

- Wie of wat zouden Benoni en Geneveva horen? Voor wie of wat vluchten ze hun hol binnen? [*niet één juist antwoord, laat een hypothese vormen. In hoofdstuk 10 zal blijken dat het Sifroij is*].

HOOFDSTUK 10: DE KUS (PP. 26-27)

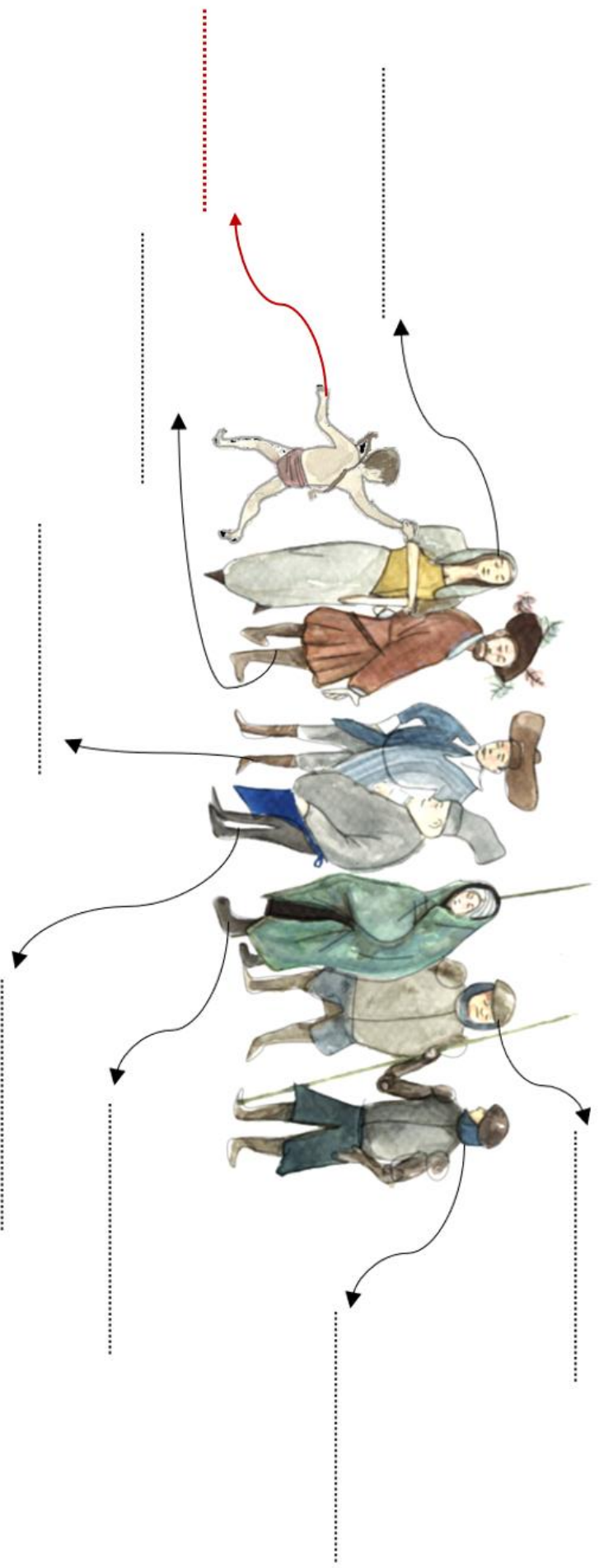
STAP 7: Lees dit hoofdstuk voor. Laat de leerlingen hun ogen sluiten en genieten van het allerlaatste hoofdstuk.

STAP 8: Laat de cursisten ventileren over het einde. Hadden ze dit einde verwacht? Probeer hun reacties te kanaliseren. Kan je in één woord zeggen wat je van dit einde vindt? (verzamel die woorden op het bord). Welke woorden/meningen komen vaak terug? Kan je je mening in één zin samenvatten

3. AFRONDING LES 3

STAP 1: Wie ontbreekt nu nog op de tekening met personages van uit de eerste les? En wie hoort er niet meer op tekening? [Benoni, ondertussen 7 jaar oud, zie rode pijl; Drogan is dood en hoort dus niet meer op de tekening].

- Laat de leerlingen dit personage bij bijtekenen [rekening houdend met de kenmerken uit de tekst: 7 jaar, heeft een pijl en boog, ... Laat hen terugbladeren en zoeken naar informatie over Benoni] en laat hen Drogan de kok doorstrepen.
- Of geef hen deze tekening met het extra personage op waar ze dan de naam Benoni bij moeten noteren.

STAP 2: Op het einde van les 1 formuleerden de cursisten een aantal vragen over het verdere verloop van het boek. Overloop met hen deze vragen. Op welke vragen kregen ze een antwoord? Welke vragen blijken niet meer relevant?

STAP 3: Het einde van dit boek maakt bij lezers misschien veel los. Laat hen hun mening gebruiken om één van volgende twee opdrachten te kiezen:

- Opdracht 1: Jij bent de auteur en schrijft het laatste hoofdstuk opnieuw (dus 10. ‘De kus’ is niet gebeurd). Wat gebeurt er in dat laatste hoofdstuk?
- Opdracht 2: Schrijf een brief aan de auteur, Sofie Moors. Welke vragen over het boek heb je, en wil je stellen in je brief?

Extra oefening begrijpend luisteren ter differentiatie/extra tijd: prenten ordenen

Aangezien ik de chronologie in het verhaal nooit doorbroken heb door een flashback of flashforward, is deze oefening ideaal. Deze oefening kan als herhaling van de tekst na de drie lessen gebeuren, of in de eerste les (Trioën & Casteleyn, 2018, p. 17).

Werkwijze:

- Verdeel de klas in duo's.
- Leg de opdracht uit aan de leerlingen, zodat ze weten hoe ze moeten luisteren.
- Lees de tekst voor. Er zijn 10 hoofdstukken, dus ik koos ook de 10 belangrijkste prenten.
- Geef de leerlingen per twee een setje prenten. Laat hen de prenten in de goede volgorde leggen.
- Laat elk duo bij een ander groepje controleren of ze dezelfde volgorde hebben. Indien niet mogen de duo's elkaar nog proberen te overtuigen.
- Reconstrueer het verhaal samen.

De kaartjes, hier in chronologische volgorde (knip uit):

